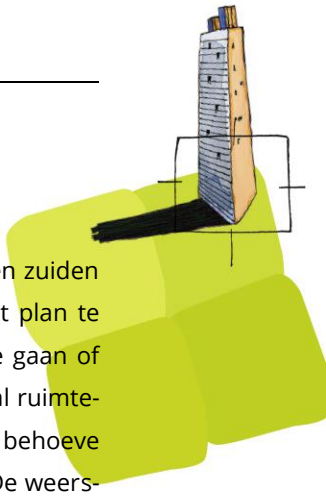
BügelHajema
Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Rouveen-Zuid

projectnummer: P000152

Onderwerp: Beknopte natuurtoets woningbouw Rouveen-Zuid
Datum: 19-05-2021

Inleiding

KADER

In verband met de plannen van de gemeente Staphorst om nieuwe woningen te bouwen ten zuiden van Rouveen, wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)[1] of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 6 april 2021 bezocht door een ecoloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: half bewolkt, droog, circa 5˚C en een matige tot vrij krachtige wind.

PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied bestaat uit vier percelen grasland (circa 6.7 hectare) direct ten zuiden van Rouveen. Het plangebied bestaat uit grasland. Langs de Oude Rijksweg aan de oostzijde van het gebied staan enkele bomen (figuur 1). Het plangebied grenst in het noorden aan woonerven en in het zuiden en westen aan graslanden. Er is geen bebouwing aanwezig binnen de grenzen van het plangebied. Tussen elk perceel loopt een watergang van west naar oost.

De plannen bestaan uit de bouw van nieuwe woningen in het gebied. Hiervoor wordt grond vergraven en waarschijnlijk enkele bomen gekapt. We nemen voor deze natuurtoets aan dat de watergangen in het gebied gedempt worden.

[1] De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied op 6 april 2021. Links het zicht op het plangebied vanuit het noordoosten. Rechts één van de watergangen aan de noordzijde van het plangebied

Foto's 3 en 4. Links het zicht op de oostzijde van het gebied vanuit het westen. Rechts één van de watergangen aan de noordwest-zijde van het plangebied

Foto's 5 en 6. Links het zicht op één van de watergangen aan de noordzijde van het plangebied. Rechts één van de takkenhopen in de groenstrook aan de noordoostzijde van het meest zuidelijke perceel

Foto's 7 en 8. Impressie van de noordwestelijke watergang op 12 mei 2021. Links de zuidzijde van de watergang en rechts de noordzijde van de watergang

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar uit de Nationale Database Flora en Fauna[2] (© NDFF - 12 april 2021 09:02:22) blijkt dat binnen een straal van 0-2 km rond het plangebied beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, een vis (grote modderkruiper) en een amfibie (poelkikker).

Het grasland bestaat uit algemene grassoorten, zoals Engels raaigras, paardenbloem, smalle weegbree en gestreepte witbol. In de watergangen groeit op sommige locaties riet. Daarnaast is in de watergangen veel draadalg (flab) aanwezig. De watergang aan de noordwestzijde van het gebied is, in tegenstelling tot de overige watergangen, dicht begroeid met riet en lisdodde. Dit duidt op een hoge voedselrijkdom van de sloten. De slootkanten zijn voornamelijk begroeid met Engels raaigras en pitrus. Langs de Oude Rijksweg staat zwarte els en zomereik. De aangetroffen soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Gezien de afwezigheid van geschikte groeiplaatsen, de terreingesteldheid en voedselrijkdom van het plangebied zijn beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

In de bomen in en direct rondom het gebied zijn geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen (categorie 1 t/m 4 van de provinciale beleidsegels). De te behouden groenstrook aan de zuidoostzijde van het gebied grenst direct aan de Oude Rijksweg en aan een boerenerf. Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, zullen hier snel verstoord worden door het verkeer en/of de werkzaamheden op het erf ten zuiden van deze groenstrook. Vogels met jaarrond be-

[2] Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

schermde nesten worden dan ook niet in deze groenstrook verwacht. Verder zijn geen gaten aanwezig in de bomen die van grote bonte specht of zwarte specht zijn, of die geschikt zijn voor soorten als boomkruiper of glanskop (categorie 5).
Het plangebied zal mogelijk wel een onderdeel vormen van het foerageergebied van enkele vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals de uit de omgeving bekende ooievaar, buizerd en sperwer (NDFF).
Tijdens het veldbezoek was een aantal foeragerende ooievaars en een paartje scholekster aanwezig op het meest zuidelijke perceel (akker). Scholeksters kunnen op deze akker broeden. Meer kritische weide- en akkervogels, zoals tureluur en wulp, worden door hun grote verstoringsgevoeligheid en de nabijheid van bebouwing niet verwacht en hun aanwezigheid komt ook niet uit de NDFF naar voren. Deze soorten zijn tijdens het veldbezoek, gedurende het broedseizoen van tureluur en wulp, ook niet waargenomen. Er was ten tijde van het veldbezoek een paartje wilde eend aanwezig in één van de sloten en een paartje meerkoet in de watergang aan de noordwestzijde van het gebied. Nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de omgeving zijn waarnemingen bekend van vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger (NDFF). In de bomen in het gebied zijn geen holtes of scheuren aanwezig die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gebied kan wel onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger, die in open gebieden kunnen foerageren. De bomen in het gebied zijn geen onderdeel van een doorgaande structuur van opgaande beplanting die kan dienen als essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Het grasland vormt geschikt leefgebied voor grondgebonden zoogdiersoorten, zoals veldmuis en haas. Voor deze soorten geldt in de Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.
In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde bunzing, egel, hermelijn, steenmarter en das bekend (NDFF).
In het gebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor egel, zoals een dikke laag bladmateriaal in houtsingels of rommelhoekjes op woonerven, aanwezig. Langs de noordoostzijde van het meest zuidelijke perceel loopt een verhoogde groenstrook met takkenhopen en houtstapels (figuur 2). Deze zijn in potentie geschikt als leefgebied en/of verblijfplaats voor de kleine marterachtigen hermelijn, wezel en bunzing en steenmarter. Verder kunnen deze marterachtigen in het plangebied foerageren. Dassenburchten of andere sporen van das zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Deze soort is wel te verwachten in bosjes of bosgebieden buiten de bebouwde kom van Rouveen.

Figuur 2. Locatie van het plangebied (rood) en de locatie van de groenstrook met takkenhopen en houtstapels die geschikt zijn voor wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Het gebied en de watergangen bieden geschikt land- en voortplantingsbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals de uit de omgeving bekende gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De niet–vrijgestelde amfibieënsoort poelkikker (NDFF) is door het ontbreken van geschikt biotoop niet te verwachten in het plangebied. De watergangen bestaan uit voedselrijk water met veel draadalg. Daarnaast zijn alle watergangen vrij diep en is in de oeverzones geen uitbundige begroeiing aanwezig. De watergangen hebben daarnaast steile oevers waardoor de soort niet makkelijk in en uit het water kan komen. Ook andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving.

De beschermde soort grote modderkruiper is bekend uit de omgeving van het gebied. De watergang aan de noordwestzijde van het plangebied heeft voldoende watervegetatie en schoon water, waardoor ze geschikt zijn voor grote modderkruiper. De overige watergangen hebben weinig watervegetatie en een slechte waterkwaliteit waardoor deze niet geschikt zijn voor grote modderkruiper.

Overige soorten uit de soortgroepen reptielen en ongewervelden zijn gezien de terreingesteldheid en/of het ontbreken van geschikt biotoop niet in het gebied te verwachten.

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaat mogelijk leefgebied van grote modderkruiper verloren. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden is nader onderzoek nodig naar de aan- of afwezigheid van grote modderkruiper in de noordwestelijke watergang. Op basis van het nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is. De takkenhopen en houtstapels langs de noordoostrand van het zuidelijke perceel blijven behouden, waardoor geen verblijfplaatsen van wezel, hermelijn, bunzing of steenmarter verloren gaan. Nader onderzoek naar marterachtigen is dan ook niet nodig.

Als gevolg van de plannen gaan geen jaarrond beschermde nesten verloren.
Bij uitvoering van het plan kan het gebied minder geschikt worden als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals ooievaar, buizerd en sperwer. In de directe omgeving van het plangebied is in ruime mate alternatief en deels bovendien hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van algemene vogelsoorten kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Het gebied zal naar verwachting na de bouw van de woningen niet ongeschikt worden voor de te verwachten algemene vleermuissoorten en marterachtigen die zowel in open gebied als in dorpen kunnen foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied voor deze soortgroepen aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen en marterachtigen treden niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen tot slot enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Overijssel. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedenbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Overijssel uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de bijbehorende Omgevingsverordening Overijssel 2018. Het NNN in Overijssel kent geen externe werking.

INVENTARISATIE

Het dichtstbijzijnde in het kader van de Wnb beschermd gebied is het Natura 2000-gebied 'Olde Maten & Veerslootlanden'. Dit gebied ligt circa 2,9 km ten westen van het plangebied. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt 2,5 km ten westen van het plangebied.

TOETSING

Het plangebied grenst niet direct aan het Natura 2000-gebied Olde Maten & Veerslootlanden en is van dit gebied gescheiden door graslanden, wegen en bebouwing. Hierdoor kunnen negatieve effecten, zoals verstoring door trillingen, licht of geluid, worden uitgesloten.
Als gevolg van de werkzaamheden kan in de aanleg- en gebruiksfase wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom wordt een AERIUS-berekening gemaakt waaruit zal blijken of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten van Natura 2000-gebieden.

Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkeling, kunnen met betrekking tot het voorgenomen plan negatieve effecten op het NNN worden uitgesloten. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m^2 en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE

Eventueel te kappen bomen langs de Oude Rijksweg staan binnen de bebouwde kom van Rouveen. Het indienen van een kapmelding bij de provincie is niet nodig.

Conclusie

Voor een toetsing aan de soortenbescherming van Wnb is, op basis van het uitgevoerde veldbezoek (d.d. 6 april 2021) en het raadplegen van bronnen, gelet op de aard van het plan, een nog onvoldoende beeld ontstaan van de aan- of afwezigheid van de beschermde soort grote modderkruiper in de watergang aan de noordwestzijde van het plangebied. Er is nader onderzoek nodig om te bepalen of deze soort aanwezig is in het gebied. Op basis van het nader ecologisch onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing voor de Wnb noodzakelijk is. Verder moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan. Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening.